

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-09-07
Besvaras senast
2020-09-16 kl. 12.00

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:2134 Ökad tillgång till organ

Runt 1,5 miljoner svenskar har i dag anmält sig till organdonationsregistret, och den siffran kunde ha varit betydligt större. De allra flesta är positiva till att donera sina organ, och i Sverige har vi bland de mest donationsvänliga medborgarna i världen. En undersökning från 2010 visade att hela 80 procent av befolkningen var positiva till att donera sina organ. Trots detta är vi samtidigt förhållandevis dåliga på att donera, och många som kan tänka sig att donera sina organ skriver aldrig in sig i registret.

Må så vara att många tycker att det är otäckt att någon skär i ens kropp, även efter ens död. Det gäller dock att påminna alla dem som kan tänka sig att ta emot ett organ om behovet skulle uppstå att några också måste vara villiga att donera organ när livet tagit slut. I dag ligger Sverige på 16:e plats som donationsland i Europa, och runt 800 personer köar för en transplantation. Detta innebär att ungefär 30 av dessa, eller cirka en person i veckan, avlider under väntan på ett organ och många av de övriga blir så sjuka att de inte klarar någon transplantation när det väl är dags. Sverige måste med andra ord bli betydligt bättre på att kommunicera ut denna fråga, och den svenska sjukvården behöver bli bättre på att identifiera möjliga organdonatorer.

Vi måste vända våra blickar till länder som är bättre än vi på det här. För att göra det behöver vi inte se särskilt långt, utan det räcker med att se på grannlandet Norge, som är ett av världens bästa länder sett till organdonation. Norges framgång kan spåras tillbaka till 1997, då Stiftelsen Organdonasjon bildades. Stiftelsen kommunicerar i dag ut organdonation på ett synligt och positivt sätt, och som ensam i världen tog man fram en donationsapplikation. Utöver detta håller man i skolföreläsningar och medverkar i tv-serier. Organisationsstrukturen i Norge ser inte heller riktigt ut som den gör i Sverige. Till skillnad från Sverige, där det finns fem olika transplantationscentrum med fem olika väntelister, har Norge bara ett transplantationscentrum. Man identifierar tidigt möjliga donatorer och ser till att sjukvårdspersonal som arbetar med organdonation erbjuds relevant utbildning i frågan i tre olika steg. I Norge, men även i bland annat Spanien, väljer man således också att utgå ifrån att en person som avlidit valt att donera sitt organ snarare än det motsatta, som i Sverige. Önskar man inte donera sitt organ slipper man det genom att skriva upp sig i ett register. Inte helt oväntat ligger just de länder som använder sig av detta system på topp fem i världen avseende organdonation.

I Sverige går vården ut på att patienten är i fokus, och det är också patientens intressen som ska vara i fokus, så även efter vederbörandes död. Att en anhörig då har möjligheten att använda sitt veto mot sin döde släkting, även om patienten skrivit upp sig i donationsregistret, är fullkomligt orimligt.

Mot bakgrund av detta önskas socialminister Lena Hallengren svara på följande fråga:

Vilka initiativ kan vi förvänta oss från ministern för att öka antalet organdonationer i Sverige? Kan ministern exempelvis tänka sig att likt Norge utgå från att alla människor önskar donera sina organ eller att avskaffa vetorätten för anhöriga?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders